

1926 год. приготвява едно скромно тържество — 50 годишнината отъ сражението на Панайотъ Хитовата чета, вкупомъ съ всички други войводи: Филипъ Тотю, Илю Марковъ, Македонски и др. съ турския аскеръ, предвожданъ отъ Пашаджика (възпѣния отъ Ив. Вазовъ въ поемата „Грамада“) и Моралай паша.

Всички събития станали презъ 1876 год., които сега имъ се чествува 50 годишнина, сж предвестници за освобождението, и ние, които се радваме на тази свобода, трѣбва да се поклонимъ предъ тѣзи ратници, които се трудили да я създадатъ. За по ясна представа за събитието, освенъ тържеството, заехъ се да напиша тази юбилейна книжка, не като собствено произведение, а извадки отъ горѣпоманатия архивъ, издание на министерството на просвѣтата 1908 год.: „Моето пжтуване по Стара Планина“ автобиография бележки на самия войвода Панайотъ Хитовъ издадени отъ Любенъ Каравеловъ 1873 год. и отъ разкази на мѣстното население—очевидци.

Съ единъ прѣсенъ примѣръ ще ви докажа грамадното значение отъ знание на миналото: Презъ 1919 год. бѣ подигнатъ въпросъ с. з. кжтъ на България да бжде присъединенъ къмъ Сърбия. По това време интелигенцията още не бѣше се повърнала отъ бойнитѣ полета: едни бѣха заложници, други по болници и т. н. та когато дойде английския журналистъ Хенрихъ Берлеинъ на 14 априлъ 1919 г. въ Берковица и Фердинандъ, тамошнитѣ административни и военни власти ми наложиха да посрещна госта въ Чипоровския манастиръ, въ качеството на управляющъ манастира, като го осветля нѣщо за манастира и за този исторически край. Въ едно кжсо време, само за 1—2 часа поразпитахъ и прочетохъ нѣщо и на горѣказаната дата посрещнахъ госта въ манастира. Чрезъ преводчика му казахъ нѣкои по важни събития станали въ манастира: за Манчовата размирица 1835 год. за Бѣломелченина Върбанъ Пеневъ 1837 год. за въпросно-